

SATVERSMES TIESAS KOLĒĢIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV-1010.

Tālrunis: 67830735, 67210274. E-pasts: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2025. gada 24. janvārī

Satversmes tiesas 3. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētājs Jānis Neimanis, tiesneši Mārtiņš Mits un Juris Juriss,

kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto [..] (turpmāk – Pieteikuma iesniedzēja) pieteikumu par lietas ierosināšanu (ieteikums Nr. 3/2025),

konstatēja:

1. No pieteikuma izriet, ka Pieteikuma iesniedzēja lūdz Satversmes tiesu atzīt Dzīvokļa īpašuma likuma 16. panta trešo daļu (turpmāk – apstrīdētā norma), ciktāl tā ar vienkāršu balsu vairākumu ļauj dzīvokļu īpašnieku kopībai lemt par kredītsaistību uzņemšanos daudzdzīvokļu dzīvojamās mājas kopīpašumā esošo daļu pārbūvei, par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 105. pantam un spēkā neesošu no 2024. gada 11. jūlija.

2. Apstrīdētā norma noteic, ka dzīvokļu īpašnieku kopības lēmums ir saistošs ikvienam dzīvokļa īpašniekam un ir pieņemts, ja “par” balsojuši dzīvokļu īpašnieki, kas pārstāv vairāk nekā pusi no dzīvojamā mājā esošajiem dzīvokļu īpašumiem, izņemot tos gadījumus, kuros šā likuma 17. pantā paredzēts cits lēmuma pieņemšanai nepieciešamais balsu skaits vai lielāku nepieciešamo balsu skaitu noteikusi pati dzīvokļu īpašnieku kopība.

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemtā pieteikuma pamata ir ierosināma lieta, kolēģija izvērtē, vai:

- 1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;
- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;

- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18. –19.³ panta prasībām;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;
- 5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

4. Pieteikuma iesniedzēja jau iepriekš vērsusies Satversmes tiesā ar saturiski līdzīgu pieteikumu (ieteikums Nr. 118/2024), lūdzot izvērtēt apstrīdētās normas atbilstību Satversmes 99. pantam.

Satversmes tiesas 1. kolēģija ar 2024. gada 19. novembra lēmumu nolēma atteikties ierosināt lietu pēc minētā pieteikuma, jo Pieteikuma iesniedzēja nebija pamatojusi, ka apstrīdētā norma aizskar viņai tieši Satversmes 99. pantā ietvertās pamattiesības.

Izskatāmajā pieteikumā ietvertais faktisko apstākļu izklāsts nav mainījies, bet ir mainījies prasījums. Proti, Pieteikuma iesniedzēja lūdz izvērtēt apstrīdētās normas atbilstību vienīgi Satversmes 105. pantam.

Līdz ar to pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums ir mainījies pēc būtības un kolēģijai no jauna jāpārbauda tā atbilstība Satversmes tiesas likuma prasībām.

5. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 16. panta 1. punktu Satversmes tiesa izskata lietas par likumu atbilstību Satversmei. Pieteikumā ir apstrīdēta likuma normas satversmība. Tādējādi pieteikumā ietvertais prasījums ir piekritīgs Satversmes tiesai.

6. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 11. punktam persona pieteikumu Satversmes tiesā var iesniegt tikai Satversmē ietverto pamattiesību aizskāruma gadījumā.

Pieteikuma iesniedzējai pieder dzīvokļa īpašums daudzdzīvokļu dzīvojamā mājā. Dzīvokļu īpašnieku kopība lēmusi par kredītsaistību uzņemšanos daudzdzīvokļu dzīvojamās mājas kopīpašumā esošo daļu pārbūvei, kam Pieteikuma iesniedzēja nepiekrīt. Apstrīdētajā normā paredzētā kārtība, ka lēmumu pieņem ar vienkāršu balsu vairākumu, rada tādu situāciju, ka Pieteikuma iesniedzēja ir spiesta izlietot savus finanšu līdzekļus kredītsaistību izpildei. Tādēļ ar apstrīdēto normu esot aizskartas Pieteikuma iesniedzējai Satversmes 105. pantā ietvertās pamattiesības.

Līdz ar to Pieteikuma iesniedzēja ir tiesīga iesniegt pieteikumu, ievērojot konstitucionālajai sūdzībai Satversmes tiesas likuma 18. un 19.² pantā noteiktās prasības.

7. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 19.² panta otro daļu persona var iesniegt konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai tikai tad, ja tā ir izmantojusi visas iespējas aizstāvēt savas tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem, vai arī ja personai šādu iespēju nav.

Pieteikuma iesniedzējai nav iespēju ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem vērsties pret to, ka dzīvokļu īpašnieku kopība lēmumu par kredītsaistību uzņemšanos daudzdzīvokļu dzīvojamās mājas kopīpašumā esošo daļu pārbūvei var pieņemt ar vienkāršu balsu vairākumu. Tādēļ nepastāv tādi vispārējie tiesību aizsardzības līdzekļi, kurus Pieteikuma iesniedzēja būtu varējusi izmantot savu pamattiesību aizsardzībai.

Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 19.² panta ceturtais daļas otro teikumu gadījumā, ja personai nav iespēju Satversmē noteiktās pamattiesības aizstāvēt ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem, konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai var iesniegt sešu mēnešu laikā no pamattiesību aizskāruma brīža.

Konkrētajā gadījumā termiņš konstitucionālās sūdzības iesniegšanai ir skaitāms no 2024. gada 11. jūlija, kad dzīvokļu īpašnieku kopsapulcē tika pieņemts lēmums par kredītsaistību uzņemšanos daudzdzīvokļu dzīvojamās mājas kopīpašumā esošo daļu pārbūvei. Pieteikums Satversmes tiesā saņemts 2024. gada 28. decembrī. Tādējādi minētais sešu mēnešu termiņš ir ievērots.

Līdz ar to pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrajā daļā un ceturtais daļas otrajā teikumā noteiktajām prasībām.

8. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punktu pieteikumā ir jānorāda juridiskais pamatojums. Par juridisko pamatojumu Satversmes tiesas likuma izpratnē atzīstama juridiskā argumentācija, kurā pamatota apstrīdētās normas neatbilstība pieteikumā norādītajai augstāka juridiska spēka tiesību normai.

Pieteikuma iesniedzēja uzskata, ka apstrīdētā norma neatbilst Satversmes 105. pantam, jo nesamērīgi ierobežo personas pamattiesības uz īpašumu. Būtu pareizi, ja tādos lēmumus, ar kuriem daudzdzīvokļu dzīvojamās mājas dzīvokļu īpašnieki uzņemas ievērojamas finanšu saistības, atbilstoši Civillikuma 1068. pantam varētu pieņemt tikai ar dzīvokļu īpašnieku piekrišanu.

Pārbaudot apstrīdētās normas atbilstību Satversmes 105. pantam, Satversmes tiesa noskaidro: 1) vai apstrīdētajā normā ietvertais ierobežojums ir noteikts ar pienācīgā kārtībā pieņemtu normu; 2) vai tam ir leģitīms mērķis; 3) vai tas ir samērīgs ar tā leģitīmo mērķi (*sk. Satversmes tiesas 2021. gada 7. oktobra sprieduma lietā Nr. 2020-59-01 17. punktu*). Vērtējot, vai ierobežojums ir samērīgs ar tā leģitīmo mērķi, Satversmes tiesa pārbauda: 1) vai izraudzītie līdzekļi ir piemēroti leģitīmā mērķa sasniegšanai jeb vai ar izraudzīto līdzekli var sasniegt leģitīmo mērķi; 2) vai šāda rīcība ir nepieciešama jeb vai leģitīmo mērķi nevar sasniegt ar indivīda tiesības mazāk ierobežojošiem līdzekļiem; 3) vai ierobežojums ir atbilstošs jeb vai labums, ko iegūst sabiedrība, ir lielāks par indivīda tiesībām nodarīto kaitējumu (*sk. Satversmes tiesas 2021. gada 15. janvāra sprieduma lietā Nr. 2020-21-01 13. punktu*).

Pieteikumā ir izklāstīti lietas faktiskie apstākļi un pausts Pieteikuma iesniedzējas vispārīgs viedoklis par apstrīdētās normas neatbilstību Satversmes 105. pantam. Tomēr šāds vispārīgs viedoklis nav uzskatāms par pieteikuma juridisko pamatojumu Satversmes tiesas likuma izpratnē. Pieteikumā nav sniegti juridiski argumenti par to, vai Pieteikuma iesniedzējai radītais pamattiesību ierobežojums noteikts ar normatīvajos aktos noteiktā kārtībā pieņemtu tiesību normu, vai šādam ierobežojumam ir leģitīms mērķis, un vai šāds ierobežojums ir samērīgs ar tā leģitīmo mērķi. Tādējādi pieteikumā nav sniegts juridiskais pamatojums tam, kādēļ apstrīdētā norma neatbilst Satversmes 105. pantam.

Līdz ar to pieteikums neatbilst Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punktā noteiktajām prasībām.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 3. punktu, Satversmes tiesas 3. kolēģija

nolēma:

atteikties ierosināt lietu pēc [..] pieteikuma (pieteikums Nr. 3/2025).

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētājs

Jānis Neimanis